

(Bear,⁷ Landes, Arrens, V. d'Aran), Alt Arieja (Merencs) *courral* «cour de la ferme» (RLiR VII, 139), Roergue *courral* «lieu où l'on rassemble les vaches pour les traire près des veaux» (Vayssier), *Lou Courrau* nom d'un passeig de Montpeller (TdF). Veg. encara alguna dada en el FEW I, 1566b35-43.⁸

Mossàrab. Qurrál en una escriptura toledana dels Ss. XI-XIII (a. 1144?) i com a nom d'un literat malagueny del S. XIV (Simonet), i definit «gallinero donde se crían las gallinas» en *PAlc.*; i López Tamarid (a. 1631), en donar-lo com a «arábigo», es deu referir a un mot importat al Marroc pels granadins vençuts o els moriscos (cita en els *Orígenes* de Mayans II, 247), car en tot cas avui *qorrâr* «corral en las casas o en el campo para el ganado» continua essent viu en el Rif (Lerchundi).

El mot romànic va penetrar també en alguns dialectes bascos: *korrale* «redil» en el Labort, que a la vall navarresa de Zaraitze es controu en *korle* (=nav. *barrera*), amb una síncope d'a darrere *r*, conforme a la fonètica d'aquest parlar (Mitxelena, *FonHivca.*, 165), però que de tota manera prova una entrada ja antiga en el basc local; ara bé *corral* l'a. 1254 i *coral* el 1213, es troben ja en documents navarresos (*FoLiVa.* I, 43). Quant al logud. *korrale* (ZRPb. xxviii, 358) és un manlleu del català.

Podem assegurar sense vacil·lació que *corral* és absolutament tan genuí en català i en llengua d'oc, com en castellà, portuguès i mossàrab. N'he anat assenyalant una sèrie de proves, que no caldrà subratllar, aplegant-les de nou, a part, i que demostren molt antiga data, i arrelament en el terror, vell i sense llacunes en tot el territori. No vol dir res que, en la toponímia catalano-occitana, es trobi menys densament representat que en el domini castellà (per més que hi hagi el cas de Montpeller i alguns de València i Mallorca), mentre que el cognom *Corral* i els noms de lloc *Corral(es)*, *Corralejos*, *Corralinos*, *Corralón*, són molt freqüents a Castella, Andalusia, Galícia i Amèrica; però l'extraordinària vitalitat del mot en les Illes, i la seva presència en llocs tan apartats d'Espanya com el Roergue i les Boques del Roine (pels anys de 1300) ens acaben de llevar tot escrúpul.

Aquest desnivell en la densitat toponímica s'explica per la viva presència dels concurrents *cort*, *cortal*, *cortil*, *cortina*, *soll*, etc., que són els que pesen, en masses, en la toponímia catalana i pirinenca, i no existeixen (o deixaren de ser productius des de l'Alta Edat Mitjana) en terra castellana, mentre que en les nostres són aquests els d'ús muntanyenc i *corral* ha estat sempre, del tot, o més que res, cosa dels pobles o contigua a les cases.

Això ha de constituir un pern fonamental de les indagacions, car la qüestió candent és si *corral* pot ser derivat de *corro*, i ni en català, ni en occità ni en mossàrab no hi ha *corro* o forma equivalent, obstacle que barra el pas a admetre que *corral* vingui de *corro* en forma semblant a com *bancal* ve de *banc*, *bassal* de *bassa*, *casal* de *casa*, *portal* de *porta*, *finestral* de *finestra*, *rodal* de *roda*, *pujal* de *puig*, *fondal* de *fondo*,

o tal com el cast. *bozal* surt de *bozo*.

Exposem la història de *corro*. En castellà no en sé altre ex. arcaic que aquest que apareix en un doc. del Nord de Castella, Valpuesta, de l'any 975: «kasas cum solare, *corro*, hera, orto vel exitos» (RHisp. VII, 355), on sembla significar alguna cosa com 'corral'. Però després no se'n tornen a trobar testimonis fins a alguns del S. xv, on sobretot és cosa de gent: «si supieses como *corro*, / bien luchar, mejor saltar! / Las moçuelas en el *corro* / páganse del mi sotar», P. Gnz. de Mendoza (*Canc.* de Baena), «aunque la Muerte, / con danza muy dura / nos meta en su *corro*», *Danza de la Muerte*, «*corro* de moços: chorus, chorea, restis» i «*corro* del toro: harena, theatrum», *Nebr.* i en *APal.*, fluïnt ja després més a raig en els Ss. xvi-xvii.

Portuguès antiquat *côrro* «circo, área onde se correm touros, ou se faz feira ou se da algum espectáculo» en J. Ferreira de Vasconcelos, S. xvi, *dar corro ao touro* «não embarçar» (en Sá de Miranda), 'grup' (*rodar no meio de uma grão corro de inimigos* i algun altre ex. del S. xvi), però avui és més aviat *curro* amb tancament regular de la vocal tònica, per metafonia,⁹ «toril», 'conjunt de toros que es corren en un dia' (Fig.), i també gall. *curro* «corral pequeno», «sitio donde trabaja el garañón» (Vallad.). Aquest mot no ha estat mai pròpiament català. Es troba *corro*, és veritat, en ambient específicament valencià, entorn de 1500 o poc abans, en JRoig (*Spill*, v. 3180), i també en Gaçull i el *Libre d'Antiquitats* (Gulsoy, nota a Sanelo, 13v2), però es tracta sempre de la rotllana o rodona de la plaça de toros i en això no hi ha res d'original valencià (cf. supra *Nebr.* i els portuguesos): i el mateix aquest sentit particular que la data tardana i la gran limitació geogràfica, el fan suspecte de ser un mot importat; car en aquest punt conflueixen fortament els corrents d'Aragó,¹⁰ la Manxa i Múrcia-Andalusia. De manera que solament ens queda el dubte de si això és un manlleu del mot castellà, ben justificat per l'ascendent de la tauromàquia en aquesta llengua, o si hi hagué superposició i reforçament per aquesta part d'alguna deixa o llevat mossàrab: si els gustos populars haguessin estat allà sempre com els del Principat, no vacil·laríem a mirar aquest mot com un mer castellanisme (en el mateix pla que p. ex. *corrida*¹¹ o *torero*), però no s'imposa altra restricció que aquesta possible contribució mossàrab.¹²

En tot cas aquest mot i els seus derivats han fruit de gran difusió moderna en el Nordoest hispànic: ast. *corro* 'cabana circular' (VKR VII, 373), *corrada* 'casa amb corral, etc.',¹³ gall. *corrada* «parte de era o de camino público, cercana a la casa de un labrador, donde se echan aulagas, helechos, paja, etc., para que se pudra y hacer abono»: ara bé no pensem que això sigui fonètica gallega per *corraada* (<*corralada*), d'una banda perquè trobem *corrada* en un doc. de Villafranca del Bierzo i ja el 1270, i també perquè hi ha *corrata* en aragonès antic 'casa amb un espai de terra dins els límits d'una vila' (segona meitat S. XIII, Vidal Mayor, 8.21.18), d'altra banda ast. *corripiu* «co-